

TELEVIISORIOSTJA ABC ehk

MIDA VÕIKS TEADA ENNE OSTMA MINEKUT

Marko Ponder, 05.2012
marko@kivilinn.ee

Märkus 25.01.2017: Viimati täiendatud 21.12.2013, teemat ei uuendata.

Ressiiverite, kõlarite ja tänapäevaste telerite kohta käiva info leiate „[Teleri ja Kodukino ostja ABC](#)“-st.

Sissejuhatus

Käesolev kirjatükk on pühendatud ainult televiisoritele ja käsitleb natuke põhjalikumalt erinevaid telerite tüüpe ja omadusi, et oleks kergem nende vahel vahet teha. Tekst sisaldab kaastöid:

Scott – peatükk „DVB, MPEG ülevaade ja seletused“

Kes külastavad seda lehte mujalt kui Elfa foorumist, siis teemakohane foorumi arutelu on siin <http://www.elfafoorum.ee/threads/62173-Infot-algajale-teleri-ja-ressiiveriostjale>

Televiisori ostmine Eestist

Siitsamast Maarjamaalt teleri ostmine on mitme otsaga asi, igal juhul peate arvestama paari asjaga, millest te mööda minna ei saa.

1. Saate peaaegu alati vana TV-mudeli
2. See on kallim kui mujal Euroopas
3. Halva kvaliteediga TV tagastamine/vahetamine on keeruline

Miks peate ostma vana mudeli? Seda sellepärast, et Eestisse tulevad uued mudelid mitmeid kuid, isegi pool aastat hiljem. Suuremad tootjad toovad iga aasta kevadel müüki sama aasta uued mudelid. Aga kui lähete praegu, 2012 maikuu, kui suvi on juba peaaegu käes, Eesti elektroonikapoodidesse, leiate reklaamstendidelt, kus kirjas „NEW, UUS“ vms reaalselt rohkem kui aasta vanad mudelid. Ja uute tulekuni läheb ilmselt veel tükk aega. On see halb? Jah, eelkõige seetõttu, et tehnoloogia on aastaga arenenud ja teil oleks võimalik saada sama raha eest uuem (parem) teler. On selles ka midagi head? Jah, ühe asja võib välja tuua väikese plussina. Nimelt kui viitsite netist natuke otsida (vajalik inglise keelest arusaamise oskus), siis leiate juba palju kasutajate infot just selle mudel kohta, mida osta plaanite. Ja see on tihti väga tähtis – võib selguda, et tehnilistelt näitajatelt väga hea teler on reaalselt kasutades halb või vastupidi, just teile meeldivat mudelit kiidavad ka paljud teised kasutajad.

Miks on Eestist kallim telerit osta? Hea küsimus, kuid minagi ei tea sellele täpset vastust ega hakka seda küsimust siin lahkama. Kaupmehed toovad igasuguseid põhjendusi, paljud neist tõsi on, ei oska öelda. Igatahes nii see on enamikel juhtudel. Muidugi võib ette tulla meeldivaid erandeid, kuid see kipub pigem reeglit kinnitama. Kui palju kallimat hinda maksate? Olenevalt teleri hinnast on see kallim üks-kakssada kuni isegi 500€ kallimate mudelite puhul. Siin ei ole võrreldud internetipoodide hindadega. Kõige

õnnetumas seisus olete siis, kui ostate omateada kalli uue teleri mis tegelikult on vana mudel ja maksate selle eest hinge hinda. *Kas kuidagi saaks natuke vähem maksta?* Jah, esiteks käige läbi erinevad elektroonikapoed, sama mudel võib olla isegi kohalikes poodides päris suure hinnaerinevusega. Teiseks – kaubelge. Tean, see ei ole Eestis popp ja inimesed seda ka eriti ei oska, kuid siiski. Proovige sellega hakkama saada või võtke kaasa sõber, kes natuke oskab. See võib anda häid tulemusi kui müüjal on huvi oma kaupa müüa. Kui hind on ikka kallis ja natuke aega ostuga on, siis pöörduge internetikaubamajade poole. Eesti netikaupluste kohta ei oska siinkohal midagi öelda kuna nendega tegemist ei tee, kuid suurte rahvusvaheliste firmadega peaks kõik sujuvalt laabuma.

Kuidas tagastada või vahetada teler, mille pilt ei meeldi/pole piisavalt hea? Esiteks ütlen teile kohe ära, et Eestis toote ringi vahetamine või tagastamine on kõige viisakamalt öeldes häbiväärne kliendi mõnitamine. Miks? Sest kui teie teler (või ka muu seade, näiteks ressiiver) ei ole lihtsalt täiesti katki, st et ei tööta, pole seda võimalik mõistlikult ka ringi vahetada, parimal juhul see parandatakse. Teleril, eriti 3D teleril, võib olla muidki probleeme pildiga, kui see, et lihtsalt ei tööta. Pilt võib olla natuke halb või ebameeldiv vaadata. Või teile lihtsalt ei meeldi selle teleri disain mille koju tööte ja tahate teistsugust või müüja määris kaupluses pähe. Viimase kahe probleemiga võite muidugi Eestist kohe otse kuu peale sõita. Muude häirivate faktorite puhul pildis on ainult üks variant – viia teler garantiiremonti. Mis on väga halb ja kasutu lahendus enamasti, sest paar nädalat istute „pimedas“ ja juhul, kui teleril ei tuvastatud mingit olulist tehnilist kõrvalekallet, saate selle samamoodi tagasi. Mis siis et teie jaoks on selle teleri pilt halb, tehnik vaatas ja otsustas, et kõlbab. Miks peaks tehnikul, kes võibolla vaatas seda pilti 10 minutit, olema rohkem õigust, kui teil, kes te selle eest maksite ja võibolla järgmised 10 aastat seda pilti vaatate?! Enamikus arenenud maailmas on teil võimalik viia oma teler 30 päeva jooksul ilma igasuguste küsimusteta poodi tagasi ja ringi vahetada kas sama või mõne teise toote vastu, soovi korral saate ka raha tagasi. Mida see räägib Eesti kohta? Seda, et Tarbijakaitse on laste magama hirmutamiseks, kliendid ei nõua ja on poodide tallaalused ning rahul kõigega, mis neile pähe määratakse. Ühesõnaga, kui teil isegi õnnestub teler tagastada või vahetada, siis olete kaotanud lõpuks tohutul hulgal närvirakke, aega (ja raha). Kui te soovite kasutada sellist 30-päevast tagastamisõigust, siis võite osta näiteks Amazoni netikaubamajast või välismaalt.

Telerite ekraanitüübid

Telerid jagunevad praegu müügilolevate tehnoloogiate järgi nii: Plasma, LCD, LED-LCD, Full (Nano)LED, OLED.

Igal tüübil neist on oma head ja vead, plasmad ja LCD-d on odavamad, LED-id kallimad ning mõnes aspektis paremad. Samas tuleks alati vaadata seda, kuhu teler ruumis paigutatakse ning kui valge on ruum, ning mis ajal põhiliselt televiisorit vaadatakse. LED telerid on kõige suurema heledusega ning plasmad kõige väiksemaga (üldiselt heleduse vahe on tänapäeval väga väike ja seda ei tasu uue teleri ostmisel arvestada, küll aga vanema kasutatud teleri ostul). Kindlasti tuleb jälgida, millise viimistlusega on ekraani pind – matt, läikiv vms. Läikiva ekraaniga LED teleri pilt võib olla heledas ruumis oluliselt kehvemini nähtav, kui mati ekraaniga plasma (ja muidugi ka vastupidi). Seega oleks hea, kui akende ette saaks vajadusel tõmmata

paksemad kardinad, et päevasel ajal valgust ja peegeldusi vähendada, eriti kui on suurte akendega ruum ning telerit vaadatakse palju päevasel ajal.

Plasmateler

Plasmatelerid on müügil olnud kõige pikemat aega ja nende hind on suuruse kohta kõige soodsam. Väiksema raha eest saate suurema ekraani. Osad LCD-d on küll plasmadest odavamad, aga niipea kui ekraan veidi suuremaks läheb, on plasma hinnalt soodsam. Tulenevalt plasmatv tootmistehnoloogiast, ei ole olemas väikeseid plasmatelereid, suurused algavad 37" (tollist). Tavalised mõõdud on 40-42" ja suuremad. Plasma suurimaks eeliseks on pildi sügav must värv, mis pole hallikas. Plasmateler suudab alati esitada ilusaid sügavaid ja tõetruid värve hea kontrastsusega. Plasma on väga hea reaktsioonijaga, pildis toimuvate kiirete liikumiste puhul ei esine „järelvarje“. Kui soovite (väga)hea kvaliteediga pilti, on plasmaekraan mõistlik valik. Plasma miinuseks on suhteliselt suur elektrikulu, samuti kaaluvad plasmatelerid palju rohkem kui teised. Suur elektrikulu tähendab siis tavaliselt 200-300W vahele jäävat tarbimist, suurtel ekraanidel võib olla veel rohkem (viimased 2013 a. mudelid küll näitavad juba oluliselt väiksemaid voolukulusid). Plasma elektritarbimine on erinev LCD ja LED teleritest ning on muutuva suurusega – mida tumedamate värvidega pilt, seda vähem voolu kulub, kõige suurem tarbimine on täiesti valge ekraaniga. Plasmateleri väiksem heledus (sõltub mudelist, mida uuem ja kallim, seda parem) võrreldes teistega ei tähenda seda, et pilti on halb vaadata, üldse mitte, pilt on hea ja kontrastne ning probleeme pole ka pilvise ilmaga. Küll aga on kindlasti vaja paksemaid kardinad, kui päike heledalt ruumi paistab. Kui keegi hakkab teile rääkima plasmatelerite ekraani „sissepõlemisest“, siis võite rahulikult selja pöörata ja minema jalutada, seda probleemi tänapäeval realselt enam ei esine, kui just tõesti ööd-päevad läbi ühte ja sama asja ei vaata.

Kuna plasmatelerid lähevad tootmisest lähiaastatel ilmselt täiesti välja, siis plasma soovijatel tuleks ostud peatselt ära teha.

LCD teler

Klassikalisi LCD-ekraane võib tavaliselt leida kuni 42" teleritelt. Varem toodeti ka suuremaid, kuid need telerid on enamasti nüüd LED LCD-d. LCD on oma olemuselt tagant valgustatud ekraan ning valgustamiseks kasutatakse päevavalguslampidega sarnast tehnoloogiat, valgustorud on ainult palju pisemad. LCD plussideks võib nimetada soodsat hinda ja väiksemat elektritarvet kui plasmadel. Palju sõltub ekraani suurusest, kuid elektrikuluks tuleks arvestada 100-150W. Kaaluvad palju vähem kui plasmad ning on päikeselises ruumis paremini nähtava pildiga kuna heledus on üldiselt suurem. Samas kui teie hobiks on õhtuti pimedas filme vaadata, võib „järelvarjude“ esinemine, vähemkontrastne pilt ning mitte nii must toon olla häirivaks asjaoluks. Seda eriti odavamate telerite puhul. Aga kui vaatate soodsat hinda, siis leiate LCD-telerite seast võibolla endale sobiva.

2012 a. lõpuks paistab aga olevat kätte jõudnud aeg, kus klassikaline LCD-teler on praktiliselt välja surnud. Saadaval on vaid mõned üksikud odava otsa mudelid, ülejäänud on kõik LED-LCD-d. Seega tuleb arvestada, et mitmed tavaliste LCD televiisorite probleemid on üle tulnud ka järgnevatele odavamale hinnaklassis LED-LCD teleritele.

LED-LCD teler

LED-LCD teler on hästi lihtsalt öeldes muudetud taustvalgustusega LCD teler, kus valgust annavad LEDid. Kõik LED-LCD telerid on äärtest valgustusega (edge-led) kui pole just eraldi muud märgitud. LED-LCD teleri pildikvaliteet ületab tavalist LCD-d igast aspektist ja konkureerib või kallimatel, parematel ka võib ületada plasmat. LED on plasma ja LCDga võrreldes kõige kallim. Samas ka kõige õhem, paksused jäävad alla 3cm, nii et need telerid näevad väga ilusad välja, eriti kui on kasutatud kitsast raami. Võrrelge tikutopsi (3x5x1cm) oma praeguse teleriga ja saate paksuse erinevusest kohe aru ☺. Ka on nad kõige kergemad, vähem voolu tarbivad (isegi suured ekraanid võtavad alla 100W, ECO režiimis on võimalik viia elektrikulu 50-60W juurde). Probleemidest võib esineda äärtest valguse läbikumamist, kuid sellise probleemi olemasolu tuleb kohe välja selgitada ja tv ringivahetamisele viia.

Full (Nano) LED teler

Full LED tehnoloogiaga telerid tulid müügile 2012 aasta varakevadel (muidugi mitte Eestisse..., täiendus – suvel on siiski uued mudelid kohale jõudnud) ning nagu nimigi ütleb, on tegemist täielikult LEDidel põhineva pildiga. LED-LCDga võrreldes ei ole enam äärte ülevalgustuse probleemi kuna kogu pilt koosnebki LED-idest, parandatud on ka teisi pildiomadusi. Teleri kaal, raam ja paksus on veelgi väiksem kui LED-LCD-l ja hind sellega pöördvõrdeliselt suurem. Muidugi on see ilmselgelt hetkel parim ja ka kalleim tehnoloogia, mis on veel kättesaadavas hinnaklassis.

OLED teler

OLED ekraanidega telereid näidatakse praegu enamasti ainult näitustel, kuid kui raha jätkub, on neid võimalik juba ka osta. Esimesed mudelid on 2013 aasta teise poole jõudnud ka Eestisse, nii et reaalse vaatamiskogemuse saamine ning ostuvõimalus on täiesti olemas.

Resolutsioon

Väga olulise asjana tuleb teleri ostul vaadata resolutsiooni. Resolutsioon on märgitud numbrita, mis märgivad ekraani pikslite arvu horisontaal- ja vertikaalridades. Näiteks 1366x768 või 1920x1080. Mida suuremad numbrid, seda rohkem piksleid on ekraanil ja seda paremat(rohkem) pilti on teler võimeline näitama.

Televiisor on mõttekas osta Full HD, ehk 1920x1080 resolutsiooniga, seda märgitakse ka 1080p. Sellise resolutsiooniga pilti on hetkel Eestis võimalik vaadata Blu-Ray plaatidelt, mõnelt HD-kanalilt (1080i) ning internetist hangitud materjalilt. Eesti telekanalid ja enamik õhu ja kaabli kaudu levivaid telekanaleid on SD (Standard Definition) formaadis, mis tähendab 720x576, mõnel üksikul kanalil ka 702x576 või 544x576 resolutsiooniga pilti. Samamoodi väikese resolutsiooniga 720x576 SD pilt tuleb ka DVD-mängijast. Üldmainitud tähekombinatsioonidest moodustuvad siis vastavad TV tunnused: SDTV ja HDTV – eesti keeles standardteleviioon ja kõrgresolutsiooniga televiioon. Loodame, et ka Eesti jõuab teistele riikidele järgi ning saame kunagi HDTV-d nautida. Telerite ekraaniformaat on 16:9, ehk varem kutsuti seda ka laiekraan, mis on saanud tänapäeval valdavaks telerite tüübiks. Aastaid tagasi oli võimalik osta ka 4:3 (enamasti kineskoobiga, CRT) telereid ning suuri 16:9 projektsioontelereid.

Kas osa ekraani jääb tühjaks kui ostan FullHD 1920x1080 resolutsiooniga televiisori, aga telekanalid näitavad ainult madalama SD resolutsiooniga pilti?

Ei jää. Kõik televiisorid on varustatud tarkvaraga, mis suudab pildi üles skaleerida ning täita kogu ekraani. Mida kallim ja uuem on teleri mudel, seda parem tehnoloogia on selleks kasutusel ja seda parema pildi ekraanile saate. See ei tähenda kindlasti seda, et odavamal teleril on pilt halb, kindlasti mitte. Pilt on ka tänapäevastel odavamatel teleritel üldiselt hea, lihtsalt kallimatel on veel parem. Odavamaid telereid mõjutab sisendsignaali kvaliteet rohkem ning seetõttu võib neis kehva pilti esineda rohkem. Kvaliteetse sisendsignaali korral aga pole ka odavama teleri pildil häda mitte midagi.

4K resolutsioon ehk UHD

4K Ultra High Definition numbriliselt väljendudes on resolutsioon 3840x2160 pikslit, mis tähendab lihtsustatult öeldes seda, et teleriekraan koosneks nagu neljast Full-HD ekraanist kokkupandud pildist. See võimaldab muidugi uskumatut detailsust pildis kuid miinuseks on asjaolu, et sellise resolutsiooniga pilti pole 4K UHD teleri jaoks hetkel veel mitte kusaltki saada.

Lisaks esitatava materjali puudumisele on ka hind sellise teleri miinuseks: odavamad väiksema (55 tolli) ekraaniga 4K Ultra HD telerid algavad hinnanumbriest ca 5000 €, suuremate 4K telerite hinnad aga algavad paarikümne tuhandest eurost. Need telerid on siis juba 4K OLED ekraaniga telerid, mitte tavalised.

2013 aasta keskpaigaks on väljas ka esimesed „odavad väikese (50“) ekraaniga“ 4K UHD telerid, millede hind algab juba ~1500 eurost (Eestis ei müüda). Tegemist on edge-led (mitte OLED) tehnoloogial paneelidega „no-name“ tootjatelt. Seega võime oodata järgmisel või hiljemalt ülejäämisel aastal UHD telerite plahvatuslikku arengut ja liikumist rohkem laiatarbe kaubaks. Seda siiski ainult juhul, kui suuremad tootjad hakkavad oma UHD telereid müüma mõistlikus, tavainimesele kättesaadavas hinnaskaalas. Kuni hind ei ole enamikule inimestele vastuvõetav, jääb UHD üksikute entusiastide pärusmaaks.

Samuti jääb veel oodata, millisel andmekandjal või lausa otse üle neti hakatakse edastama UHD pilti. Sest ilma UHD pildimaterjalita on asi ikkagi poolik, üleskonverditud full hd ei saa päris UHD lähedalegi. Samuti on probleem praegune HDMI standard, mis ei võimalda UHD-d täielikult läbi lasta. Põhimõtteliselt ei ole

mõtet enne UHD telerit osta, kui tal on küljes ka uued HDMI-d - HDMI 2.0, mis saab olla seadmetes, mis toodetud alates 2014 aastast. Kas selline UHD pilt tulevikus ka 3D-d sisaldama hakkab, ei oska öelda, praegu see on veel igatahes olemas.

3D

Mõningad aastad tagasi saabus televiisoritesse uus süsteem, mille nimeks on 3D. 3D televiisorid suudavad tekitada ruumilise telepildi 3D-prillide abiga. Ehk siis tekib tunne nagu osad asjad oleksid ruumiliselt teleri sees kaugemal ning osad asjad lausa toas telerist väljas. 3D tehnoloogia jaguneb kaheks: aktiivne ja passiivne. Kumba eelistada, on maitseasi. Kindlasti tuleks enne ostu 3D-d poes või sõbra/tuttava juures vaadata, kas ei teki peavalusid vms ebameeldivaid sümptomeid. Soovitan vaadata rohkem kui paar minutit, võimalusel terve film, et oleks selge, kuidas see konkreetselt teile mõjub. Passiivne 3D tehnoloogia tundub paljudele inimestele vähem silmi väsitav, kuid see pole ilmselt alati nii. 3D televiisor ei tähenda seda, et tavalist telepilti ei saagi vaadata – pigem vastupidi. Kõik 3D televiisorid on alati FullHD ning näitavad ka väga head tavalist telepilti. Tihti parematki kui sarnased tavalised telerid, kuna neil on sees üldiselt kallimad seadmed ja tehnoloogia. „Päris“ 3D pildi vaatamiseks on lisaks vajalik 3D toega Blu-Ray mängija või mängukonsool ning sobivad 3D Blu-Ray filmidega plaadid. Failidena arvutist või USB-lt mängimiseks on võimalik hankida ka SBS-formaadis (Side-By-Side) filme, mis tavaliselt ekraanilt vaadates näevad välja nagu kaks sama filmi kõrvuti, 3D teler aga muudab sellise filmi ruumiliseks.

Minu soovitus on, et kui olete pereinimene või tahate koos sõpradega 3D-d nautida, võtke passiivne 3D. Prillid on kerged ja väga soodsa hinnaga (tavaliselt 5-15€/tk), kõlbavad ka kinoprillid, lisaks on olemas tavaliste prillide külge mugavalt käivad clip-on'id ning kõik saavadki nautida ruumilist pilti. Tõenäoliselt esineb ka vähem peavalusid vms ebameeldivaid sümptomeid. Kui aga olete üksi-kahekesi vaataja ja aktiivtehnoloogia teile halvasti ei mõju, siis saate aktiivse 3D-ga kaasa veidi suurema ruumilisuse küll oluliselt kallimate prillide hinnaga.

Kui aga mõtlete, et uuel teleril lihtsalt peab 3D olema igaks juhuks, ilma et te ise sellest midagi teaksite või telerist näinud oleksite, siis parem ärge raha raisake. Eestis 3D vaatamiseks peab sellele ka natuke täiendavat aega pühendama – mitte ainult filmide vaatamiseks vaid ainuüksi juba nende hankimiseks. Seetõttu „igaks juhuks“ pole mõtet raha tuulde loopida – te ei hakka seda kunagi kasutama kui otsene huvi/aeg/tahtmine 3D vastu puudub.

3D – tootjate müügiargument või realselt kasutatav?

Palju kära tehakse selle ümber, et 3D on mõttetu ja keegi seda ei vaata või vaadatakse pärast teleri ostmist paar korda ja pärast jäävad 3D prillid seisma ja see funktsioon edaspidi kasutamata. Kindlasti on inimesi, kes 3D-s midagi erilist ei näe – nii otseses kui kaudses mõttes, kuid palju on ka neid, kes 3D filme ja saateid regulaarselt vaatavad. Kuigi tootjad 3D ümber enam kära ei tee, on see nüüd paljudes telerites lihtsalt

sees, nii nagu ka FullHD jms, millest kunagi palju kära tehti, leitud on lihtsalt jälle uuemad müügiargumendid...

Eestis 3D saateid eetris ei ole ning 3D filmide valik poodides on peaaegu olematu. Filmide vaatamiseks tuleb need tellida välismaalt või hankida illegaalselt internetist. Eestis poes rahaga lehvitamise ja soovi avaldamisest paraku kasu ei ole. Isiklikult olen seisukohal, et 3D ei kao kuhugi, sest paljud uued filmid tulevad lisaks 2D-le ka 3D-s välja. Mina eelistan seejuures alati vaadata 3D versiooni – oluliselt efektsam ja kaasahaaravam. Jah, 3D-d ei vaata tavaliselt igapäevaselt, pigem on sellega nagu kinno minekuga – tuleb hea film, siis lähed ja vaatad, kui on väga hea, vaatad mitu korda. Lihtsalt nüüd vaatad kodus ja lisakordade eest raha ei maksa, seejuures saab vaadata filme, mida kinno kunagi ei tule. Kuna aga Eestis uusi filme saada ei ole, siis võib juhtuda, et soetatud 3D tehnika seisabki kasutult kuna koos teleriga soetatud paar filmi on täiesti pähe kulunud... Minul on näiteks kogunenud praeguseks ca 50 filmi 3D-s ning pidevalt täiendan kogu uutega – filme on saadaval palju ja kõiki omada ja vaadata ei jõuagi. Alustades multi- ja loodusfilmidega ning lõpetades veriste õudukatega... tuleb märkida, et kuigi pole nõrganärviline, siis 3D-s on mõni õudusfilm osutunud liiga tõetruuks ja jäänudki lõpuni vaatamata ☺

Nii et 3D vaatamismaterjali jätkub, kuid selle eest, et midagi oleks vaadata, tuleb ise varakult hoolt kanda. Filme on olemas sadu, kuid Eestist õhtul poest koos piima-leivaga uut 3D filmi kahjuks osta ei saa erinevalt tavalisest DVD-st või BluRayst. Nii et kui ostate 3D teleri ja tahate seda ka eesmärgipäraselt kasutada, peate ise leidma võimalused uute filmide hankimiseks, et kallis tehnika tühja ei seisaks. Eesti poelette vaadates võibolla jäätegi uskuma, et kogu maailmas on toodetud 5 filmi 3D-s ning teil on juba need kõik olemas...

Ekraani suurus

Kui suure ekraaniga televiisor osta? Lihtne soovitus oleks, et ostke nii suur kui rahaliselt võimalik või mis plaanitud kohta veel ära mahub. Tihti vaadatakse väikese ekraaniga telerit liiga kaugelt ja palju pildi detaile jääb nägemata, seda eriti Full HD pildi korral. Vaatamiskaugused on ära toodud alljärgnevas tabelis.

Ekraani suurus	Min. vaatamiskaugus	Max. vaatamiskaugus
32 tolli	1.4m	2.7m
40 - 42 tolli	1.8m	3.5m
46 - 47 tolli	1.9m	3.8m
50 - 51 tolli	2.1m	4.2m
60 tolli	2.5m	5m

Paljud inimesed vahetavad veel välja oma vanu kineskoopelereid, mis valdavalt jäävad 21-25 tolli suurusjärku ning uut ostma minnes võetakse 32-tolline, sest see on juba „nii suur“. Tabelit vaadates on näha, et telereid suurusega 32-47“ võib kõiki vaadata näiteks 2m kauguselt. Suuruselt aga on 47 tolline tv

15" (37,5 cm) suurema diagonaaliga kui 32 tolline tv. See tähendab ~50% suuremat pilti. Ja selle vaatamiseks ei ole vaja minna toa teise otsa vaid vaatate samast kohast. Miks siis mitte osta suurem?

Internetist otsides leiab mitmeid erinevaid vaatamiskauguste tabeleid, kus kaugused erinevad (suurel määral) siintoodust. Siis tuleb tähele panna seda, kas vaatamiskaugust on arvestatud HD või SD pildi korral. Kuna HD pildis on rohkem pikseleid ja see on teravam, siis saab seda palju lähemalt vaadata, SD „udust“ pilti aga tuleb jälgida natuke kaugemalt, et see parem vaadata oleks. Ehk teisiti öeldes: mida kehvem pilt, seda kaugemalt tuleb seda vaadata.

Telerit valides vaadake minimaalseid vaatamiskauguste numbreid ning valige suurus pigem selle järgi, mitte maksimaalse vaatamiskauguse järgi.

Kindlasti ärge võtke tõsiselt soovitusi stiilis „32 tollist telerit on paras vaadata 3m ja 42 tollist 4m kauguselt, suuremaid veel kaugemalt“. Ülal tabelis toodud maksimaalne kaugus on juba liiga maksimaalne, nii kaugelt või veel kaugemalt vaadates te lihtsalt kaotate pildis/näete vähem. Vaatan ise igapäevaselt erineva suurusega telereid, alates 26" kuni 50" – ja ei vaata neist ühtki kaugemalt kui 3-3,5m, seejuures näiteks 32" kasutan magamistoas ca 2m kauguselt ja pean seda ka üldse kõige kaugemaks kohaks, kust sellise suurusega ekraani veel normaalselt vaadata saab. 47" vaatan aga 2-2,5m, vahel harva 3m kauguselt ning veel kaugemalt vaatamist pean üpris mõttetuks. Milleks omada head ja kallist telerit, kui ei vaata head pilti, mida selline teler pakub? Soovitan teilegi kolida pildile lähemale või osta suurem ☺

Digitaaltelevisioon

Kuna Eestis levib DTV ehk digitaaltelevisioon, mis on MPEG4 kodeeringus, peaks teler soovitavalt sisaldama MPEG4 DVB-T/C dekodeerit ja lisaks Conax mooduli kaardipesa tasuliste kanalite vaatamiseks. Sellega saab vaadata õhus ning kaabellevis (v.a. Elion) levivaid kanaleid ilma MPEG4 digiboksita (näiteks nn. Zuumbox'i pole siis vaja). Reklaamides nimetatakse seda TV omadust ka „DigiTV, sisseehitatud digiboks“ vms nimega. Täiendavalt loe DVB ja MPEG kohta eraldi peatükist.

DVB, MPEG ülevaade ja seletused

DVB-T – maapealse digiteleviiooni tuuner, teler saab signaali katusel olevast antennist või ühisantennisüsteemist. Saatja läheduses võib sobida ka kvaliteetne toantenn (Levira edastatavad 5 tasuta kanalit, Starmani ZuumTV.)

Tähelepanu: Eestis peab teler kindlasti toetama MPEG4 AVC (H.264) videopakimiskoodekit! Ainult MPEG2-tähistusega teler meil pilti ei näita, kuuldav on vaid hääl. Selliseid vanu mudeleid ei tohiks meie kaubandusvõrgus enam liikuda, aga ettevaatlik tasub ikka olla. Eriti tähelepanelik peab olema kasutatud teleri ostul, aga ka Soomest või Saksamaalt ostes, sest seal on MPEG2 süsteem veel kasutuses.

DVB-C – kaabeltelevisiooni tuuner, teler on vaja ühendada teenusepakkuja kaabliga (Starman, STV, Infonet, Telset.) Ka siin on mõistlik eelistada MPEG4, et näha HD- ehk kõrgresolutsioonis kaabelkanaleid. SD- ehk tavaresolutsiooniga kanalid on kaabelvõrkudes MPEG2 pildikoodekiga. Analoogtuuner – on küll paljudes telerites olemas, kuid praktilist kasutust leiab ainult kaabeltelevisiooni kasutajatel, kellele teenusepakkuja analoogtelevisiooni veel pakub. Lähema paari aasta jooksul muutub analoog ka kaablis ajalooks. (Analoogi võiks kasutada teise-kolmanda jne vaatamiskoha teleris, hästi sobib siin ka kineskoopiteler. Põhilises vaatamiskohas, nt. hubases elutoas tasub alati eelistada DVB-C-d analoogile tänu selgema pildi, puhtama hääle ja paljude lisavõimaluste tõttu.)

DVB-S/S2 – satelliittelevisiooni tuuner võimaldab "satelliitdaldriku" ilma satiboksita teleri külge ühendada, aga siin tasub tähele panna, et nii saab satelliitidelt vastu võtta vabakanaleid. Eesti kanalid pakkuva Viasati vaatajakaardile ei pakuta sobivat moodulipesa teleriga ühendamiseks ja seega jääb üle kasutada vaid nende satituunerit. (DVB-S/S2 satituuner leidub ainult mõnedes kallimates mudelites. Teleri valikul pole selle olemasolu oluliseks valikukriteeriumiks, pigem olgu eraldi satiboksi tarvis veel üks HDMI-pesa.)

DVB-T2, DVB-C2 – digituuner, mis võimaldab vastu võtta kõige uuemal standardil telepilti, vastavalt antenni või kaabeltv kaudu. Praegusel hetkel Eestis veel uusi standardeid ei kasutata, kuid ega need meile tulemata jää. DVB-T2-e on Eestis ka katsetatud, Soomes on see juba kommertskasutuses. Seega, kui on valida samaväärsete telerite vahel, millel ühel on ainult DVB-T tuuner ja teine võimaldab ka DVB-T2 vastuvõttu, siis tasuks kindlasti eelistada teist varianti, eriti kui ostetakse teler pikemaks ajaperioodiks ega soovita seda järgmisel aastal uuema mudeli vastu jälle välja vahetada. DVB-C2 on veel nii värske, et telerites selle toetus puudub ning lähema paari aasta jooksul vaevalt ka tuleb. Kui tulevikus HD (ja 3D) kanalite arv hüppeliselt suureneb (nt. ETV lubab oma kanali HD-versiooni 2014. aastast), leiab teise põlvkonna DVB-T2 ja DVB-C2 standard ka laiemat kasutamist.

DVB-subtiitrid – tänapäevane moodus subtiitrite edastamiseks saadatel ja filmidel. Võimaldab vaatajal ise valida, millises keeles subtiitreid lugeda või need üldse ära jätta. Kasutusel kaabeltv välismaistel kanalitel ja ZUUMtv-s filmikanalitel. Tulevikus võtavad sama süsteemi kasutusele ka Eesti kanalid, seega teler peab kindlasti toetama DVB-subtiitrite näitamist ja neid ka korrektselt kuvama.

CI-mooduli pesa – koht, kuhu saab tasuliste digikanalite vaatamiseks panna telerisse vaatajakaardi koos Conax mooduliga (ca 40€ välja ostes või saab teenusepakkujalt tasuta kasutada). Soovitavalt võiks moodulipesa rentida või osta oma teenusepakkujalt - see kindlustab meeldiva telerivaatamise, kuna elektroonikapoest või netikauplusest ostetud moodul ei pruugi täielikult ühilduda teenuseosutaja krüptimislahendusega ning pilt ja heli võivad perioodiliselt hanguda või avanevad kanalid mitmekümne sekundi pikkuse viivitusega. Vaatamise jätkamiseks võib selline moodul vajada korraks telerist eemaldamist, mis on tüütu. Samuti on võimalike probleemide korral tagatud tehniline tugi teenusepakkuja poolt.

Telerite lisavõimalused

Olenevalt sellest, mis marki ja kui kalli televiisori ostate, on tänapäeva telerites mitmeid lisavõimalusi. Enamik telereid suudab pilte, muusikat ja filme mängida väliselt USB mälupulgalt või kõvakettalt. Kallimad mudelid on võimalik ühendada internetiga kas kaabli või Wifi abil. Seda kutsutakse Eestis ka Nuti-TV (Smart-TV). Sõltuvalt tootjast on sel juhul saadaval erinevad lisavõimalused, millega oleks mõttekas juba enne teleri ostu tutvuda. Surfata saab internetis, tuntumad lisad on Skype, Youtube, Facebook jms. Skype vajab küll üldjuhul spetsiifilise (ja suhteliselt kalli) kaamera/mikrofoni lisaksostmist. Samuti saab mitmete teleritega salvestada saateid, kui ühendada kõvaketas. Salvestusfunktsiooniga telerid kipuvad küll olema keskmisest kallima hinnaga. Piiranguks salvestamisel on see, et ei saa vaadata üht, salvestada aga teist kanalit. Salvestada saab ainult vaadatavat kanalit või panna saade salvestama selleks ajaks, kui ise telerit ei vaata (nt. ööseks või kodust ära olles). Väga mugav aga on selline kõvakettale salvestav teler selle poolest, et parasjagu vaadatavat saadet on võimalik panna suvalisel hetkel pausile ning kerida tagasi või edasi (nn. „Timeshift“ funktsioon). Pole vaja oodata reklaamipausi, et minna võileiba tegema ☺. Kindlasti peate aga arvestama sellega, et telerile tuleb osta eraldi kõvaketas ning saateid, mis sinna on salvestatud, ei saa mitte kusaltki mujalt vaadata, kui ainult sellest samast telerist.

Siin tuleks küll tähelepanelik olla selles osas, et kui olete Elioni klient, siis tulenevalt nende kasutatavast tehnoloogiast pole teil võimalik sellist funktsiooni nagu enda telerisse salvestamine kasutada vaid tuleb osta nende salvestamise teenust, millel on mitmed piirangud, kuid ehk ka eeliseid. Samuti ei vabane te digiboksist kuna Elioni pilt vajab kindlasti nende enda boksi, ükskõik mis dekodeerid teie teleris ka on.

Täienduseks peab ütlema, et 2012 a. lõpuks on saabunud müügile küll (hetkel ainult) Samsungi mõned telerimudelid, millel on sobiv tark- ja riistvara Elioni kaablile, nii et enam ei ole vaja nende eraldi digiboksi. Kahjuks aga on see reaalselt kasutades üsna probleemse tarkvaraga, nii et tavaline boks peab ikka käepärast olema kui teleri sisemine boks jukerdama hakkab.

Kindlasti tuleks nuti-tv funktsiooniga teleri ostmisel poes neid menüüsid uurida ja vaadata, sest osade tootjate menüüd on mugavamalt kasutatavad ja võimalik on installeerida palju lisaaplikatsioone, samas teiste sama kalliste telerite menüüd võivad olla suht nadid ja lisavõimaluste vaesed. Siiski ei maksa ka parima nutika teleri juures unistada kergest ja mugavast interneti sirvimisest läbi tv. Reaalsuses on see üsna aeglane ja ebamugavalt kasutatav. Nuti-TV funktsiooni tuleks pigem võtta kui lisavõimalust sellistele mugavatele ja üldiselt hästi toimivatele lahendustele nagu WiFi koduvõrk, DLNA, pult telefonis jms, ka on kalli ja hea ekraaniga teleritel juba nuti tv kaasas. Parima pildiga telereid ilma „nuti“ funktsioonita enam ei saagi. Praeguses arengustaadiumis puudub mõte osta „nuti-tv“ nuti-tv pärast. Igal järgneval aastal tulevate uute mudelitega küll funktsionaalsus õnneks paraneb, nii et võibolla saab nuti tv-st lõpuks asja.

Ühenduspesad ehk sisendid/väljundid.

Tänapäeva telerid ühenduvad muude seadmetega suures osas läbi HDMI ühenduste. HDMI kannab digitaalselt üle heli ja pildi ühest seadmest teise ja see on parim võimalik ühendusmeetod. Praegune kõige uuem HDMI standard on 1.4. HDMI pesi võiks teleril olla rohkem kui kaks, et oleks võimalik vajadusel

erinevaid seadmeid ühendada. Näiteks kui teil on satelliiditüüner ja Blu-Ray mängija, siis ongi 2 pesa hõivatud. Kui tahate ühendada veel mängukonsooli, on vaja juba 3 pesa, kui tahate ka arvuti ühendada, on 4 pesa vajalik. Kui teil on olemas veel videomakk ja tahate seda kasutada, siis on tõenäoliselt vajalik SCART ühendus. Seda tänapäeval enam tihti telerites ei ole, kuid võib olla pakendis kaasas üleminek teleri muult sisendilt SCART-pesale. SCART ühendust kasutavad ka paljud teised natuke vanemad seadmed, nii et kui seda pesa on vaja, tuleks enne ostu ühendamisvõimalus üle kontrollida. Vanema arvuti ühendamiseks tuleb kontrollida ka VGA pesa olemasolu.

Heliväljunditeks on enamasti olemas RCA ja OPT või COAX ühendused. Neid on teil vaja siis, kui kodus olemas või plaanis soetada ressiiver või võimendi koos eraldi kõlaritega. Kui teil on olemas või ostate HDMI-ühendustega ressiiveri, siis pole televiisorile niipalju HDMI sisendeid vaja kuna enamik seadmeid on mõtet ühendada ressiiveri külge ja sealt läheb ainult üks HDMI juhe telerisse pildi jaoks. Täpsemalt TV ja ressiiveri ühendamisest loe „Kodukino ostja ABC-st“.

HDMI

HDMI on ühendusstandard, mis võimaldab kõikide seadmete vahel, millel selline ühenduspesa on, saata digitaalset kadudeta pilti ja heli ühest seadmest teise. HDMI kaudu saab saata alati HD (kõrgresolutsioonis) pilti ühest seadmest teise – kui vaid seadmed HD-d toetavad. Kuigi kõige uuem HDMI standard on 2.0, ei ole see ostmisel esmatähtis, osta on vaja lihtsalt kaabel, mis teie vajadused täidab. **Tähtis on omada seadmeid, mis võimaldavad soovitud pilti/heli saata ja vastu võtta.**

Ehk siis kui soovite 3D-d vaadata ja kuulata digitaalset *discrete channel* ruumilist heli, on vaja:

3D Blu-Ray mängija – 3D toega ressiiver – 3D televiisor. Sobiv kaabel on nimega HDMI HIGH SPEED WITH ETHERNET, kui 3D ega ARC funktsiooni ei ole vaja, siis sobib kaabel nimega HDMI HIGH SPEED.

Kui teil on aga näiteks ressiiver, mis ei toeta 3D-d, siis tuleb BR-mängija ja teler ühendada omavahel otse, et saaks vaadata 3D pilti. Sel juhul tuleb heli saata BR-st eraldi lisajuhtmega ressiiverisse, optical coax ühendus oleks järgmine parim peale hdmi-d, kui selline pesa BR-mängijal on.

Sama lugu on ka kõikide muude seadmete ühendamisel. Saate nii hea pildi/heli kui hea suudab saata või vastu võtta süsteemi kõige nõrgem seade.

Näiteks on teil:

DVD-mängija – FullHD televiisor. Sellisel juhul ei saa te vaadata kõrgteravat FullHD pilti telerist kuna DVD ei ole FullHD võimeline, ükskõik mis HDMI kaabli sinna vahele panete. DVD tuleb vahetada Blu-Ray mängija vastu sest ainult BR suudab FullHD pilti välja saata. Sobib kaabel nimega HDMI STANDARD, mis edastab probleemideta nii 720p kui 1080i (FullHD) pilti. 3D ja kõige uuemate digitaalsete helide edastamiseks aga see kaabel ei sobi.

Sama lugu on ka vastupidises olukorras:

Blu-Ray mängija – HD Ready (või SD) teler. Kuigi BR-mängija võimaldab saata välja FullHD pilti, ei võta teler seda pilti vastu vaid peab leppima madalama resolutsiooniga pildiga vastavalt teleri võimalustele.

Teleri pult

Olenevalt sellest, millise teleri olete ostnud, saate kaasa kas tavalise puldi või lisaks viibatava/hiirena kasutatava puldi või hoopis puutetundliku puldi. Internetiga ühendatud televiisoritel on enamasti võimalik lisaks alla laadida kaugjuhtimispult telefoni või tahvelarvutisse (nii iPhone kui Android). Selline pult on üpris mugavalt kasutatav ning lisaks asendab telefoni ekraan vajalikul hetkel hiirepatja, näidates tv ekraanil hiirt, mida saab näpuga mööda telefoni ekraani vedades liigutada. See annab võimaluse nuti-tv funktsioone oluliselt mugavamalt (ja kiiremini) kasutada. Kõige uuemaid telereid on võimalik ka hääle või käemärkide abil juhtida, siiski ei ole see tehnoloogia veel eriti kasutajasõbralik.

Tarkvara

Kõik tänapäeva telerid kasutavad enda käigus hoidmiseks tarkvara sarnaselt näiteks mobiiltelefonide või arvutitega. Ainult et see on teistsuguse ülesehitusega ning suunatud põhiliselt pildi esitamisele. Kui te ostate internetti ühendatava teleri, tuleks see ka reaalselt aeg-ajalt internetti ühendada kuna see võimaldab teleril laadida alla tarkvarauuendusi. Ka telerid, mis internetti ei ühendu, võivad vajada tarkvara uuendamist. Sel juhul käib see enamasti usb kaudu. Tarkvara uuendamine on vajalik, sest tihti parandatakse mitmed vead siis, kui teler on juba müügis. Kasutajad annavad tootjale tagasisidet ning selle põhjal tootja üritab muuta tarkvara paremaks. Mõnikord võib teleri pilt uue tarkvaraversiooniga oluliselt paraneda, samuti uueneda menüüd ja tekkida lisavõimalused. Kahjuks esineb tootjatel ka selliseid tarkvarauuendusi, mis mõne funktsiooni ära keelavad või mõnda asja halvemaks teevad. Tavaliselt üritab sellise vea ilmnemisel tootja siis küll võimalikult kiiresti järgmise, parandatud tarkvaraversiooni välja lasta.

Paigalduskõrgus

Kui olete uue televiisoriga koju jõudnud, tuleb esimese asjana välja selgitada õige paigalduskõrgus – see on väga oluline ning valele kõrgusele paigaldamine on väga vale tegu kui soovite pikemaajaliselt ja mugavalt televiisorit vaadata. Kõige vaatajasõbralikumal kõrgusel on tv siis, kui vaatate sellele kergelt ülalt alla. Maksimaalne kõrgus, millele teleri võib mugavaks vaatamiseks paigaldada on silmade kõrgusel – st et istudes on silmad sama kõrgel kui ekraani keskosa (mitte ülemine ega alumine serv). Üks erisus on 3D telerid – kui vaatate 3D pilti, siis peab olema ekraani keskosa silmade kõrgusel, mitte madalamal, vastasel juhul võib 3D efekt väheneda või tekkida topeltpilt vms ebameeldivad kõrvalnähud. Loomulikult ei ole vaja taga ajada iga sentimeetrit, kuid ülaltoodud põhimõtet tuleks mugava vaatamise nimel järgida. Kõige kindlam on ära mõõta silmade kõrgus maast mõõdulindiga (istudes just sellel toolil või diivanil, kust põhiliselt televiisorit vaatate). Kindlasti tuleb arvesse võtta seda, mis asendis telerit põhiliselt vaatate – istudes selg tikksirgelt, mugavalt lösutades, lamades või veel muul viisil. Telerit seinale kinnitades on lihtne mõõta välja õige kõrgus kuid telerilaua kasutamisel võib selguda, et vana laud on liiga kõrge. Sel juhul tuleb tõsiselt plaani võtta ka uue tv-laua ost.

SUURIM VIGA, mida telerit ostma minnes tuleks vältida

Tegemata kodutöö. Kui te lähete kauplusesse ja loodate, et saate seal palju targemaks ja küll müügimees seletab, siis lahkute koju teleriga, mida müügimees teile müüa tahtis, mitte sellega, millist teil vaja on või millist tahaksite.

Mõelge oma televiisori kasutamisharjumuste peale: mida ja millal vaatate telerit? On need filmid, muusika, uudised, mängib teler niisama taustaks või hoopis mängite mängukonsooliga? Inimeste erinevad vaatamisharjumused või –soovid tähendavad ka vajadust osta just oma soovidega sobiv teler. Mõned vihjed, mida arvesse võtta teleri ja vaatamisharjumuste sobitamisel:

Mida televiisoriga tehakse	Millist televiisorit oleks vaja
Meeldib vaadata filme BluRay'lt või failidena kõvakettalt/arvutist (full hd ja digitaalse heliga)	Full HD televiisor keskmisest või kallimast hinnaklassist, hea kontrastsuse ja kiire reaktsioonijaga
Meeldib vaadata filme kõvakettalt, tahvlit, telefonist, arvutist ega viitsi juhtmetega mässata, soov saata film või pildid kohe otse telerisse	Full HD televiisor keskmisest või kallimast hinnaklassist, hea kontrastsuse ja kiire reaktsioonijaga, internetiühenduse ja DLNA-ga
Meeldib mängida mängu mängukonsooliga	Full HD televiisor kiire ekraani reaktsioonijaga ja väikese „sisendi viivitusajaga“ (ingl. k. <i>Input lag</i>)
Meeldib vaadata saateid HD telekanalitest	Full HD televiisor
Meeldib vaadata saateid/filme Eesti telekanalitest	Ükskõik milline televiisor*
Meeldib teha kõike eelnimetatut	Mõelge, mida teete teleriga tõenäoliselt kõige rohkem ja valige selle järgi

*- Eesti tv-kanalite vaatamiseks on kõige parem vana, kuid hea kineskoobiga teler (nt mõni Sony Triniton Flat 16:9 32" mudel). Seda on küll nukker tõdeda, kuid Eestis edastatavad saated on nii madala pildikvaliteediga, et näevad uuest telerist mõnikord välja lausa ruudulised. Seda eelkõige odavamates uutes telerites, kus kasutatakse odavamaid pildiprotsessoreid ja tarkvara. See on tingitud sellest, et uue teleri ekraani resolutsioon on oluliselt suurem kui edastatavate tv-kanalite pilt (vt. Lk. 4). Kui teleri tarkvara ei suuda piisavalt kiiresti tühjadele kohtadele pilti „välja mõelda“, tekivad häired pildis. Pilt võib olla üleni „ruuduline“ või esineda kohatist „ruudulisust“ pildi kiirete liikumiste ajal, nt mõne spordivõistluse vaatamisel. Kineskoobiga telerite pilt on „pehmem“, tegelikult udusem, kuid piisavalt kaugelt vaadates see ei häiri. Samuti ei häiri uue teleri ruudud mõttetult kaugelt vaadates. Seetõttu soovitab ka üks Eesti tuntud firma uue teleri pildi kaugelt vaatamist, sest nad edastavad lihtsalt nii halva kvaliteediga pilti... mulle tundub, et parandama peaks pildikvaliteeti, mitte inimestele jama soovitama... Häireid pilti tekib tihti ka muudel põhjustel (DVB-T halb levi jms), mitu väikest põhjust kokku võivad lõpuks moodustada suure ja halva pildi. Nagu varem juba öeldud, annab praegu Eestis pilt kaabel-TVst (DVB-C) üldjuhul stabiilsema ja parema pildi kui õhu kaudu levivad kanalid (DVB-T). Keda huvitab pildi kvaliteedi teema rohkem, peaks internetist otsima sõnu nagu MUX, DVB-T2 jms.

Ärge sellest kineskoopiteleri jutust nüüd ära kokkuge ning uue teleri ostust loobuge! Asi on lihtsalt selles, et kui te oma uuest telerist vahepeal vaatate näiteks FullHD filmi (või HD telekanalit) ja siis vaatate uuesti tavalisi Eesti telekanaleid, näete seda meeletut kvaliteedivahet. Kineskoopiteleriga on vahet teha väga raske kuna pilt on ühtlaselt kehv... Kahjuks elame me siin Eestis televisiooni mõttes kiviajas, hoolimata digitaaltelevisiooni olemasolust ja selle paljudest võimalustest. Teenusepakkujad hoiavad raha kokku nii pildis kui helis ja seda loomulikult teie, televaataja arvelt. Kurb-kurb lugu.

Vaadake oma rahakotti, kuipalju on võimalik kulutada. Kui teil on teleri suurusel laiuse- või kõrgusepiirang, mõõtke ära, kui suur teler teile sobivasse kohta mahub. Uurige internetist, mida kirjutatakse teile meeldiva(te) teleri(te) kohta. Kulutage vähemalt üks öhtu internetis otsimisele. See paar tundi võib teile hiljem aastaid kasu tuua läbi mõnusa telepildi. Kui plaanite kallima teleri ostu, kulutage paari tunni asemel paar päeva. Kui teil on võimalik, sõitke nädal aega iga päev poest läbi ja vaadake neid telereid mis seintel on. Kui nad alguses tundusid kõik ühesugused, siis hiljemalt paari päeva pärast näete, et need kõik on erinevad. Kindlasti arvestage, et poes olevad seaded ei kõlba teil kodus vaadata ning teleri pilt kodus on teistsugune. Teil on imelik käia kogu aeg poes ja telereid vahetada? Mis siis! Saage üle oma eestlase tagasihoidlikkusest – annate lõpuks hulga raha ära ja kui te isegi ei tea, mille te vastu saate, siis mina ei tahaks küll teie nahas olla. Võibolla vaatate 10 aastat seda õnnetust, mille müüja teile kaela määris. Küsige müüja käest pulte näha, kui need väljas ei ole, küsige veel igasuguseid asju, ka rumalaid küsimusi, mis sellest. Ja te ei pea pärast seda kui olete müüjaga rääkinud, kohe telerit ära ostma, no tõesti ei pea 😊 Minge homme jälle ja küsige uusi küsimusi, sest te olete vahepeal internetis käinud ja targemaks saanud, eks ole!

No nii ja kui olete kindel, et just see kaua otsitud ja valitud mudel on kõige sobivam, siis võtke aeg maha. Olete liiga pimestatud kõikidest toredatest funktsioonidest ja heast pildist mida see valitud teler pakub. Laske asjal paar päeva lihtsalt olla ja siis mõelge järele, kas kõik see, mida konkreetne teler pakub, on vajalik, kas ka reaalselt hakkab kõiki teleri pakutavaid funktsioone kasutama. Kui aus vastus iseendale on kõhklev, siis jätke need funktsioonid välja. Ostke sama teler ilma nende funktsioonideta, tõenäoliselt hoiate hulga raha kokku. Kui te ei taha kaotada pildikvaliteedis, siis uurige, kas tootja kasutab sama ekraani mitmel teleril (tavaliselt kasutab), kallimal on lihtsalt kellad-viled külge pandud.

Miks on mitmel pool siin kirjas, et kõik telerid näitavad head pilti, aga samas jälle jutt „õnnetutest“, kehvadest teleritest? Teid varitseb oht teadmatuses osta vana mudel – ja siin on pildivahe selgelt eristatav uuemate kasuks. Selliseid telereid müüakse kõrvuti ja pealtnäha on nad tihti üsna sarnased, samas sisemiselt erinevad. Muidugi müüja ikka ütleb teile, et üks on uus mudel ja teine vana, aga kuidas ta seda ütleb? Ta hindab subjektiivselt teie rahakoti paksuse ära ja teatab näiteks „siin on uus ja vana mudel, kuid uuel on see-ja-see, makske 100€ rohkem, saate parema asja“ või hoopis „siin on uus ja vana mudel, uuele pandi juurde see-ja-see, kuid kulutate 100€ rohkem peaaegu ei millegi eest“. Kumb on tõsi? Parem on seda ise teada. Üldiselt küll müüakse sooduskampaaniate ajal vana kraam maha 😊 Näiteks inimesed, kes ostsid alles paar aastat tagasi omale uue pildikasti, vaatavad hoopis halvemat pilti kui praegu poes müüvad telerid näitavad (kui just ei ostnud kallist mudelit). Samuti saab sama raha eest praegu hoopis „rohkem“ telerit kui mõned aastad tagasi. Tehnoloogia areneb väga kiiresti ja poest uut vanaranda koju vedada pole ju mõtet, kui just eriti soodsat ostu ei teinud. Ja ega kõik uued telerid ei ole 100% head, ikka on kehvakesi ka, mida osta ei soovitata.

Mida teha, kui Eesti (interneti)poest leitud teleri mark ei anna googlest otsides mingeid vasteid?

Tõenäoliselt on tegemist regioonispetsiifilise mudeliga ja täpselt sama telerit müüakse teistes riikides muude tähistuste all. Kõige lihtsam on kustutada teleri margi nimetuse lõpust ära imelikud tähekombinatsioonid, see võib asja hoobilt muuta ja saate sadu otsingutulemusi googlest.

Tulemusi võib internetist tulla vähe ka siis, kui otsite mõne suhteliselt tundmatu firma toodet. Sellest võib kaudselt järeldada, et kui seda firmat mujal ikka eriti ei osteta ja keegi midagi sellest ei kirjuta, siis peab asjal mingi põhjus olema.

Tüüpilisemad probleemid teleri kasutamisel, mida on kerge vältida

Aetakse segi sisendid ja väljundid ning seetõttu ühendatakse muud seadmed (nt digiboks ja ressiiver) teleriga valesti ja puudub pilt, heli või mõlemad;

Seadmetel on erinevad sisendid ja väljundid, mis omavahel ei sobi. Tüüpiline olukord on heliga: nt teler väljastab optilise väljundi kaudu heli, helivõimendil aga võibolla selline sisend üldse puudub;

Ei aktiveerita menüüdest kõiki vajalikke funktsioone seadmete ühendamisel (eriti HDMI ühenduste korral) ning tekivad probleemid heli või pildi edastamisega;

Teler ei toeta kõiki heliformaate, tüüpiline probleem võib olla DTS heli toetuse puudumine (teler mängib ainult Dolby't) ning seetõttu puudub osadel DTS heliga piraatfilmidel heli üldse (juhul kui lastakse USB-lt või võrgust otse telerisse filmi);

Teleril ei reguleerita normaalseks värve, valgustugevust ega kontrastsust, hullemaal juhul vaadatakse kodus telerit kaupluse demo seadetega.

Edukat uue teleri ostu!

OTSELINK teisele teemale: [Kodukino ostja ABC](#)